

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH
W SOMONINIE IM. JÓZEFA WYBICKIEGO

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Opracowała: mgr Agnieszka Głodowska

Doradca zawodowy

Zatwierdziła: mgr inż. Elżbieta Świętoń

Dyrektor ZSP w Somoninie im. J. Wybickiego

Somonino, 28 sierpnia 2016 r.

Spis treści

WSTĘP.....	4
1. PODSTAWY PRAWNE SZKOLNEGO DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	5
2. CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	10
3. UCZESTNICY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	11
4. ZAŁOŻENIA I ZASADY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	12
5. ZAKRES DZIAŁAŃ OBJĘTYCH WEWNĄTRZSZKOLNYM SYSTEMEM DORADZTWA ZAWODOWEGO..	13
6. FORMY DZIAŁAŃ REALIZOWANE W RAMACH WEWNĄTRZSZKOLENGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	15
7. KORZYŚCI PŁYNĄCE Z DZIAŁANIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO ..	17
8. STATUS SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO.....	18
9. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO.....	19

Załączniki:

1. Plan pracy doradcy zawodowego w danym roku szkolnym

WSTĘP

Uczniowie zawodowych szkół ponadgimnazjalnych, pomimo tego, iż wydawałoby się drogę rozwoju zawodowego ugruntowali już na poziomie gimnazjalnym, stają przed wyborami, które często wymagają szerokiego dostępu do informacji zawodowej oraz profesjonalnej pomocy doradcy. Mamy bowiem do czynienia w Polsce z rynkiem pracy wymagającym już od młodego człowieka wysoce rozwiniętej mobilności zawodowej, umiejętności szybkiego dostosowania się do potrzeb rynku oraz szeroko rozumianej specjalizacji. Nie można pominąć również faktu konieczności wielokrotnej zmiany zawodu oraz uzupełniania posiadanych kwalifikacji. Jednocześnie rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania w zakresie kompetencji, a zmieniające się kierunki działalności gospodarczej powodują powstawanie nowych dotychczas nieistniejących zawodów. Dlatego ważne staje się nie tylko modernizowanie edukacji zawodowej, ale także wyposażenie uczniów w umiejętności podejmowania decyzji dotyczących kariery zawodowej, które decydują o całej drodze zawodowej. Priorytetem dla szkolnictwa zawodowego są porozumienia między szkołą a pracodawcami, co ma być odpowiedzią na ciągłe zmiany na rynku pracy.

Ważnym jest więc stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych kompetencji i zainteresowań. System doradztwa ma również zadanie nauczania umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania racjonalnych decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Ponadto system doradztwa ma wykształcić u uczniów umiejętność radzenia sobie ze zmianami poprzez szybką adaptację oraz wychodzenie naprzeciw nowym sytuacjom i wyzwaniom zawodowym.

1. PODSTAWY PRAWNE SZKOLNEGO DORADZTWA ZAWODOWEGO

1) **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami):**

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

14) przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

Art. 71.1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia;

2) szczegółowe zasady działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych. [...]

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2, powinno uwzględniać (...) pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu (...).”

2) **Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r., Nr 11, poz. 114):**

§2.1. Pomoc psychologiczno - pedagogiczna polega w szczególności na:

8) wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie;

9) wspieraniu nauczycieli w organizowaniu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; [...]

§4. Pomoc psychologiczno- pedagogiczna w przedszkolu, szkole lub placówce może być udzielana na wniosek:

7) doradcy zawodowego; [...]

§5.2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole jest organizowana w szczególności w formie:

7) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówce, stosownie do zakresu jej działania, jest organizowana w szczególności w formie:

4) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; [...]

§12.1. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu organizuje się w celu wspomaganie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy.

2. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone są w grupach odpowiadających liczbie uczniów w oddziale.

3. Zajęcia, o których mowa w ust.1, prowadzą: doradca zawodowy lub nauczyciel, wychowawca, psycholog albo pedagog, posiadający przygotowanie do prowadzenia zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

§13. Porad dla uczniów, rodziców i nauczycieli oraz konsultacji dla rodziców i nauczycieli udzielają, w zależności od potrzeb, pedagog, psycholog, doradca zawodowy, nauczyciel

posiadający przygotowanie w zakresie logopedii lub logopedii szkolnej oraz inni nauczyciele posiadający przygotowanie do prowadzenia zajęć specjalistycznych. [...]

§15.1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki.

2. W przedszkolu, szkole i placówce mogą być zatrudnieni pedagog, psycholog i logopeda. W szkole i placówce może być zatrudniony również doradca zawodowy.

3. Do zadań pedagoga należy w szczególności:

6) planowanie i koordynowanie zadań realizowanych przez szkołę na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli w zakresie wyboru przez uczniów kierunku kształcenia i zawodu, w przypadku, gdy w szkole nie jest zatrudniony doradca zawodowy; [...]

4. Do zadań psychologa należy w szczególności:

4) zapewnienie uczniom doradztwa w zakresie wyboru kierunku kształcenia i zawodu,

6. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz na pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;

3) wskazywanie uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowych źródeł informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym dotyczących:

a) rynku pracy;

b) trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia;

c) wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów przy wykonywaniu przyszłych zadań zawodowych;

d) instytucji i organizacji wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu codziennym i zawodowym;

e) alternatywnych możliwości kształcenia dla uczniów z problemami emocjonalnymi i dla uczniów niedostosowanych społecznie;

f) programów edukacyjnych Unii Europejskiej;

4) udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom;

5) prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;

6) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę;

7) wspieranie w działaniach doradczych rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z uczniami;

8) współpraca z radą pedagogiczną w zakresie tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły i programie profilaktyki, o których mowa w odrębnych przepisach;

9) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.

3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno - pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46):

§1.1. Publiczne poradnie psychologiczno - pedagogiczne w tym publiczne poradnie specjalistyczne, zwane dalej „poradniami”, udzielają dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielają rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

2. Do zadań poradni należy w szczególności:

4) pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, [...]

3. Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Działalność poradni specjalistycznych może być ukierunkowana w szczególności na:

4) udzielanie pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, [...]

§4.1. Poradnia wydaje opinie w sprawach:

7) przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy;

8) przyjęcia do klasy pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, a także klasy pierwszej szkoły średniej na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkoły policealnej i szkoły pomaturalnej, kandydata z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia; [...]

§6.2. Poradnia zatrudnia pracowników pedagogicznych: psychologów, pedagogów, logopedów, socjologów, doradców zawodowych i rehabilitantów.

4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001, Nr 61 poz. 624 z późniejszymi zmianami):

Załącznik nr 5A. Ramowy statut publicznego technikum.

§ 2.1. Statut technikum określa w szczególności:

10) organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz organizację współdziałania technikum z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym

poradniami specjalistycznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom.

Załącznik nr 5 B. Ramowy statut publicznej zasadniczej szkoły zawodowej.

§ 2.1. Statut szkoły zasadniczej określa w szczególności:

10) organizację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia, a także organizację współdziałania szkoły zasadniczej z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom, [...]

§ 11. Statut szkoły zasadniczej określa organizację:

3) dodatkowych zajęć w formach pozaszkolnych dla uczniów, w tym dla młodocianych pracowników, zwiększających szansę ich zatrudnienia organizowanych w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę zasadniczą oraz we współpracy z urzędami pracy, pracodawcami, placówkami kształcenia ustawicznego i placówkami kształcenia praktycznego - jeżeli szkoła takie zajęcia prowadzi.

5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002r., Nr 15 poz. 142 z późniejszymi zmianami)

§ 2.5. Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły, z uwzględnieniem realizacji zajęć, o których mowa w ust.9, mogą być przeznaczone na:

4) zorganizowanie zajęć dla grupy uczniów, z uwzględnieniem ich potrzeb i zainteresowań, w tym zajęć dydaktyczno-wychowawczych, [...]

§7. W szkole mogą być organizowane nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły, stosownie do posiadanych środków finansowych.

6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 lutego 2004r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów do innych (Dz. U. z 2004r., Nr 26, poz. 232):

§7.4 Kandydaci ubiegający się o przyjęcie do klasy pierwszej lub semestr pierwszy szkoły ponadgimnazjalnej prowadzącej kształcenie zawodowe powinni posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w określonym zawodzie, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

§8.1. O przyjęciu kandydatów do klasy pierwszej szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum decydują kryteria zawarte w statucie szkoły (...)

§10. Przy przyjmowaniu do szkół, o których mowa w § 8 ust. 1, w przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, pierwszeństwo mają:

3) kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej.

§13.1. O przyjęciu kandydatów do klasy pierwszej lub na semestr pierwszy szkół ponadgimnazjalnych: uzupełniającego liceum ogólnokształcącego, technikum uzupełniającego, technikum uzupełniającego i szkoły policealnej decydują kryteria zawarte w statucie szkoły [...]

§13.8. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, pierwszeństwo w przyjęciu do szkół ponadgimnazjalnych, o których mowa w ust. 1, mają kandydaci z problemami zdrowotnymi, ograniczającymi możliwości wyboru kierunku kształcenia ze względu na stan zdrowia, potwierdzonymi opinią publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej. [...]

§15.1. O przyjęcie na semestr pierwszy dotychczasowej szkoły policealnej mogą ubiegać się absolwenci dotychczasowej szkoły średniej.

2. Do przyjmowania kandydatów na semestr pierwszy dotychczasowej szkoły policealnej stosuje się odpowiednio przepisy § 13 ust. 1-5, 7 i 8.

§15.3. Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na semestr pierwszy dotychczasowej szkoły policealnej powinni posiadać zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia w określonym zawodzie, wydane na podstawie odrębnych przepisów.

7) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 grudnia 2002r. w sprawie przypadków, w których wyjątkowo jest dopuszczalne zatrudnianie młodocianych, którzy nie ukończyli gimnazjum, osób nie mających 16 lat, które ukończyły gimnazjum, oraz osób niemających 16 lat, które nie ukończyły gimnazjum (Dz. U. z 2002r., nr 214 , poz. 1808):

§1.2.Z młodocianym, który ukończył gimnazjum, spełniającym obowiązek szkolny poza szkołą, może być, po ukończeniu przez niego przygotowania zawodowego w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy, zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego w formie nauki zawodu. [...]

§2. Z osobą niemającą 16 lat, która ukończyła gimnazjum, może być zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego w formie nauki zawodu.

§3. Z osobą niemającą 16 lat, która nie ukończyła gimnazjum, może być zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego w formie przyuczenia do wykonywania określonej pracy.

§4.1. Zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z osobą, o której mowa w § 2 i 3, jest dopuszczalna w razie:

4) przedstawieniu pozytywnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

2. CELE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Cele z zakresu postaw i zachowań uczniów:

- przygotowanie do samodzielnego i aktywnego kształtowania swojej drogi zawodowej,
- rozwój umiejętności rozpoznawania własnych zasobów osobistych i ich wykorzystywania w kształtowaniu swojej drogi zawodowej,
- kształcenie nawyków nieustannego planowania przyszłości i konsekwentnego dążenia do realizacji celu,
- kształtowanie postawy otwartości na wiedzę i prezentowania swojej osobowości,
- kreowanie postaw aktywnych, przewyciężania bierności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresowych.

2. Cele z zakresu kształtowania umiejętności uczniów:

- planowania przyszłości zawodowej,
- organizowania działań swoich i zespołu (praca w grupie),
- przygotowanie dokumentów związanych z pracą zawodową,
- poszukiwania pracy,
- prezentowania się na rynku pracy,
- nawiązywania kontaktów z pracodawcą (osobistych, telefonicznych, listy, kontakty przez internet, itp.)
- przeprowadzania negocjacji.

3. Cele zakresu przyrostu wiedzy uczniów:

- poznanie „świata zawodów” (m.in. zadań i czynności, środowiska pracy, przeciwwskazań i wymagań zawodów),
- poznanie potencjalnych ścieżek edukacyjnych w wybranych zawodach,
- poznanie zasad obowiązujących w kompletowaniu dokumentacji związanej z pracą,
- poznanie podstaw prawa pracy,
- poznanie zasad prowadzenia korespondencji związanej z zatrudnieniem.

3. UCZESTNICY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Osoby odpowiedzialne za realizację Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Józefa Wybickiego w Somoninie:

- dyrektor szkoły,
- doradca zawodowy.

2. Osoby współuczestniczące:

- pedagog szkolny,
- psycholog,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele (w szczególności przedsiębiorczości i przedmiotów zawodowych)
- instytucje zajmujące się kształtowaniem kariery zawodowej (PUP, Komenda OHP, Biura Karier itp.).

3. Adresaci Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego:

- uczniowie technikum oraz Zasadniczej Szkoły Zawodowej,
- absolwenci ZSP w Somoninie w pierwszym roku po ukończeniu szkoły,
- rodzice,
- środowisko lokalne i samorząd lokalny
- pracodawcy i stowarzyszenia pracodawców.

4. ZAŁOŻENIA I ZASADY WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Założenia:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska,
- doradztwo zawodowe obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- doradztwo zawodowe ma charakter planowych działań koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego.

2. Zasady doradztwa zawodowego:

- bezpłatność,
- dostępność,
- dobrowolność,
- równość,
- współdziałanie,
- poufność i ochrona danych osobowych,
- jawność kontraktu.

5. ZAKRES DZIAŁAŃ OBJĘTYCH WEWNĄTRZSZKOLNYM SYSTEMEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Zakres pracy z uczniem:

- 1) autodiagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych,
- 2) diagnoza cech psychofizycznych ucznia,
- 3) formułowanie opinii doradcy zawodowego,
- 4) poznawanie zawodów,
- 5) analiza potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudniania na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy,
- 6) indywidualna praca z uczniami, którzy mogą mieć problemy z akceptacją wyboru szkoły i zawodu,
- 7) udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- 8) pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego,
- 9) przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole,
- 10) wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaoświatowym,
- 11) poruszanie się na rynku pracy,
- 12) poszukiwanie i utrzymanie pracy oraz radzenie sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, mobilność zawodowa, ograniczenia zdrowotne,
- 13) przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie,
- 14) kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy,
- 15) kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno- zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych lub w systemie kształcenia ustawicznego.

2. Zakres pracy z rodzicami:

- 1) prezentację założeń pracy informacyjno- doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- 2) spotkania edukacyjne wspomagające rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci,
- 3) włączenie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły,
- 4) indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp,
- 5) gromadzenie, systematyczną aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjno - zawodowej,

6) przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

3. Zakres pracy z nauczycielami (Radą Pedagogiczną):

- 1) utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- 2) określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej,
- 3) określenie zasad dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce,
- 4) realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika, zawartych w programie wychowawczym szkoły,
- 5) identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.

6. FORMY DZIAŁAŃ REALIZOWANE W RAMACH WEWNĄTRZSZKOLENGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Formy realizowane z uczniami:

- badania (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze,
- zajęcia służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- spotkania służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- zajęcia doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej,
- warsztaty dotyczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych,
- zajęcia służące rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności autoprezentacji i rozmowy wstępnej z pracodawcami,
- zajęcia służące promowaniu samozatrudnienia,
- spotkania służące zapoznaniu z obowiązującym prawem pracy i prawem cywilnym,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno- zawodowej (o zawodach, rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia, zasadach rekrutacji na uczelnie) w postaci prasy, informatorów, folderów,
- spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia),
- tworzenie bazy danych o absolwentach szkoły (losy absolwentów),
- organizowanie wspólnie z innymi placówkami targów edukacyjnych,
- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły.

2. Formy działań adresowane do rodziców:

- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców,
- edukacja w zakresie postrzegania i rozumienia predyspozycji dzieci,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno- zawodowej,
- tworzenie bazy danych o lokalnych firmach i pracodawcach w branżach, w których szkoła kształci.

3. Formy działań adresowane do nauczycieli:

- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
- pomoc w stosunku do wychowanków mających problemy z kształceniem zawodowym,
- śledzenie losów zawodowych absolwentów,

- dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do potrzeb lokalnego rynku pracy.

4. Formy działań adresowane do środowiska lokalnego:

- tworzenie sieci lokalnego partnerstwa na rzecz rynku pracy i doradztwa zawodowego,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców,
- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy,
- dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- pozyskiwanie środków na realizację przedsięwzięć w ramach WSDZ,
- współpraca z uczelniami wyższymi i akademickimi biurami karier,
- współpraca z instytucjami lokalnego rynku pracy (urzędy pracy, centra informacji),
- inicjowanie oraz uczestnictwo w lokalnych badaniach dotyczących oczekiwań pracodawców wobec absolwentów.

7. KORZYŚCI PŁYNĄCE Z DZIAŁANIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Do atutów, przemawiających za koniecznością wdrażania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w ZSP w Somoninie zaliczamy:

- 1) dużo lepsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy,
- 2) lepsze, dynamiczne i elastyczne dopasowanie własnych kompetencji do zawodów- co zapewni niższe koszty społeczne dzięki:
 - mniejszej fluktuacji kadr,
 - zmniejszonej konieczności przekwalifikowań,
 - większej liczbie sukcesów w zawodzie,
 - większej efektywności w pracy,
 - lepszej profilaktyce- uniknięcie części chorób zawodowych,
 - mniejszej ilości bezrobotnych „ z wyboru”,
- 3) lepsze dopasowanie kompetencji zasobów ludzkich do potrzeb rynku pracy,
- 4) wzrost mobilności zawodowej absolwentów,
- 5) wyrównywanie szans na rynku pracy,
- 6) właściwe ukierunkowanie i wsparcie samozatrudnienia (rozwijanie kompetencji do osiągnięcia w nim sukcesu),
- 7) systemowe nawiązanie lokalnego trójstronnego dialogu pomiędzy pracodawcami, edukacją i władzami samorządowymi,
- 8) zapewnienie bardziej kompleksowego rozwiązania problemów z młodzieżą należącą do tzw. kategorii szczególnego ryzyka w tym zagrożonych marginalizacją społeczną.

8. STATUS SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO

Szkolny doradca zawodowy jest etatowym pracownikiem szkoły z wydzielonym pensum w wymiarze ½ etatu tj. 12 godziny tygodniowo przeznaczonym na realizację zadań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r., Nr 11, poz. 114).

Plan pracy szkolnego doradcy zawodowego jest publikowany z planie lekcji ZSP w Somoninie oraz umieszczony na drzwiach pokoju pracy doradcy.

9. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU ORIENTACJI I PORADNICTWA ZAWODOWEGO

DORADCA ZAWODOWY - osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej. (por.: Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. Tom V, Zeszyt 2, Cz. II. Warszawa: Wyd. MPiPS, 1995, s. 497).

DORADZTWO ZAWODOWE - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29).

INFORMACJA ZAWODOWA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (por.: K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych. Warszawa: WSiP. 1985, s. 35).

INFORMACJA EDUKACYJNA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem i nabywaniem kwalifikacji. (oprac. G. Sołtysińska).

ORIENTACJA ZAWODOWA - działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29).

PORADNICTWO ZAWODOWE - długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (por.: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy. Maszynopis, Wyd. KUP, 1996, s. 4).

ZAWÓD - wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania

i zapewniający pozycję w społeczeństwie. (por.: J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów. Warszawa, KiW, 1996).

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA - ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. (oprac. A. Łukaszewicz)